

Kirjastojen rakenteellinen kehittäminen - konsistorin päätöstä odotellessa

[06/07](#)

Kirjastojen rakenteellinen kehittäminen on nyt tärkeässä käännekohdassa. Konsistori tulee päättämään syksyn 2007 aikana, todennäköisesti 17.10.2007, Helsingin yliopiston kirjastojen tulevasta organisaatorakenteesta ja kehittämisen suunnasta. Uusi organisaatio tulee voimaan 1.1.2010.

Keväällä 2007 valmistui kolmelta työryhmältä yhteinen muistio kirjastojen rakenteellisesta kehittämisestä. Yliopiston tiedekunnat ja yliopiston eri organisaatiot sekä pari ulkopuolista organisaatiota antoivat siitä kesällä lausunnot. Lausunnoissa otettiin kantaa yhden kirjaston mallin tai neljän kampuskirjaston ja kirjastopalveluosaston mallin puolesta. Muutama organisaatio otti asiaan neutraalin kannan.

Lausunnoissa oli pohdittu organisaatiomallien lisäksi myös muita kirjastojen toimintaan liittyviä tärkeitä asioita. Kirjastojen henkilöstön kehittämisestä oltiin kiinnostuneita ja työssä jaksaminen huolestutti lausuntojen antajia. Käyttäjien äänen kuuleminen ja eri käyttäjäryhmien osallistuminen kehittämiseen ja päätöksentekoon oli lausunnoissa usein esitetty asia. Rahoituksen näkökulma, eli tiedekuntien ja muiden rahoittajien tärkeä rooli päätöksenteossa tuotiin myös painavasti esille.

Kirjastot nähtiin olevan tällä hetkellä hyvin erilaisissa vaiheissa. Eksaktit tieteet ja luonnontieteet ovat siirtyneet kirjasto- ja tietopalveluihinsa sähköisten aineistojen käyttäjiksi. Keskustakampuksen tiedekunnat ja kirjastot ovat edelleen vankkoja painettujen aineistojen käyttäjiä, vaikka sähköinen aineisto on vuosi vuodelta tärkeämpää myös keskustakampuksella. Kaikkien Helsingin yliopiston kirjastojen hankintamäärärahoista jo yli puolet menee sähköisten aineistojen hankintoihin.

Konsistorin päätöksen jälkeen aloitetaan konkreettisen henkilöstösuunnitelman laatiminen ja siihen liittyen yhteisesti hoidettavien tehtävien määrittely.

Yhteisesti hoidetut tehtävät

Aineiston hankinta ja luettelointi ovat toimia, joissa tullaan siirtymään yhteisen, suurelta osin keskitetyn organisoinnin piiriin. Tällä hetkellä jokaisella kampuksella, ja keskustakampuksella jokaisella tiedekuntakirjastolla ja Opiskelijakirjastolla, on oma hankintatoiminta ja luettelointi.

Tulevaisuudessa hankinta tehdään lähes kokonaan keskitetysti. Valtion uusi hankintalaki velvoittaa myös yliopiston kirjastot kilpailuttamaan aineistohankintansa. Tämä on järkevää tehdä yhteistyössä ja yhteisin voimin, ja luonteva jatko tälle on hankinnan käytännön toteutus yhteisessä hankintayksikössä tai -osastossa.

Aineiston valinta on hankintatoimesta eroava tehtävä. Valinta toteutetaan kirjastoissa tulevaisuudessa edelleen asiantuntijatyönä ja yhteistyössä tutkijayhteisön kanssa.

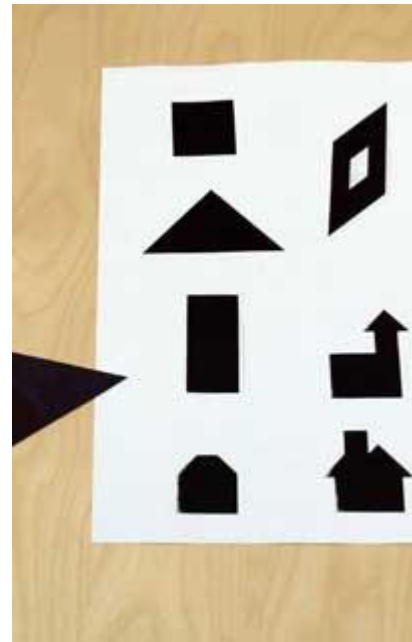
Luettelointi on tehtävä, joka toteutetaan nyt melko samanlaisena ja samantapaisen asiantuntemuksen turvin hajautetusti eri kampuksilla. Tulevaisuudessa aineiston luettelointi Helkaan tullaan tekemään pääsääntöisesti yhteisessä luettelointiosastossa tai -yksikössä. Sisällönkuvailu on erillinen tehtävä, jonka asiantuntijuutta vaativa osuus mietitään erikseen toteutettavaksi. Muihin tietokantoihin (Arto, Julki ym.) tallentamista mietitään suunnittelutyön edetessä. Yhteisille tehtäville varataan tilaa Kaisa-taloon tulevan kirjaston yhteyteen, mutta osa yhteisistä tehtävistä hoidetaan myös kampuksilla.

Myös muita yhteistoimin järkevästi tehtyjä tehtäväkokonaisuuksia kirjastoille suunnitellaan, esimerkiksi opiskelijoiden ja muiden asiakkaiden tiedonhankinnan opetus ja informaatiolukutaito on suurelta osin tehokkaampaa ja laadukkaampaa yhteistyössä toteutettuna. Lisäksi palvelupuhelin esimerkiksi asiakastietojen päivitysilmoituksille ja kortin katoamisilmoituksille sekä vastaava verkkopalvelu olisi järkevää hoitaa keskitetysti.

Henkilöstösuunnitelman teko käynnistyy

Henkilöstö tulee osallistumaan henkilöstösuunnitelman tekemiseen joka vaiheessa. Koulutusta ja työhyvinvointiin tähtäävää toimintaa tullaan tarjoamaan prosessin eri vaiheissa. Kirjaston henkilöstöä tulee jäämään eläkkeelle 2010-luvulla varsin suuri osa suurten ikäluokkien tullessa eläkeikään. Tätä tilaisuutta tullaan käyttämään kirjastojen henkilöstön hyväksi ja henkilöstörakennetta kohentamalla. Asiantuntijatehtäviä ja korkeakoulututkintoa edellyttäviä tehtäviä tullaan lisäämään.

Osaamiskarttatyöllä on suunnittelussa keskeinen rooli. Vielä tänä syksynä tullaan järjestämään tilaisuus, missä osaamiskartta työtä jatketaan.

Resurssit ja raamit

Rakenteellisen kehittämisen hankkeelle on myönnetty opetusministeriön rahoitusta yhteensä 600 000 euroa vuoden 2009 loppuun saakka. Rahoitusta haettiin alun perin kaksin verroin enemmän, onhan hanke varsin suuri ja sisältää mm. keskustakampuksen kirjastojen uudelleen organisoinnin ja suuren muutoksen. Tänä syksynä on yliopistolta haettu hankkeelle lisärahoitusta ja ennakkotietojen mukaan hanke saa lisärahoitusta noin 200 000 euroa.

Varsin suuri osa hankkeesta tehdään virkatyönä, ja tämä tuntuu tietysti kirjastoissa.

Parempaa kohti ollaan kuitenkin menossa, ja työtä jaksaa tehdä myös paremmin, kun pidämme tämän mielessä.

Tiedotus

Konsistorin päätöksen jälkeen järjestetään avoin tiedotustilaisuus viikolla 43, jossa hahmotellaan päätöksen toteuttamisen seuraavia vaiheita.

Keskustakampuksen kirjastosuunnittelun vaiheita kannattaa seurata suunnittelija Nicola Nykoppin blogista:

- <http://blogit.helsinki.fi/nnykopp/>

Teksti:

Iiris Karppinen
Projektipäällikkö
Kirjastopalvelujen koordinointiyksikkö
puh. 191 22138
iiris.karppinen at helsinki.fi

Kuvat:

Jussi Omaheimo
Verkkotoimittaja
Opiskelijakirjasto
puh. 191 24040
jussi.omaheimo at helsinki.fi